

Povinnosti vlastníka a provozovatele při odvádění a čištění odpadních vod či jiném jejich zneškodňování s ohledem na platnou legislativu včetně dopadu nových právních předpisů

Ing. Filip Wanner, Ph.D.
SOVAK ČR

wanner@sovak.cz

Základní charakteristika oboru VaK v ČR

Počet obyvatel ČR zásobovaných z veř. vodovodů: 10,0 mil. (94,7 %)

Výroba pitné vody: **585,4 mil.m³**

- z toho spotřeba domácností 322,2 mil. m³
- z toho spotřeba domácností 88,3 l/osoba/den
- z toho průmysl, zemědělství, ostatní odběratelé 156,6 mil. m³

Ztráty pitné vody v trubní síti: 90,1 mil.m³ (15,4 %)

Počet obyvatel připojených na kanalizaci: 9,1 mil. (85,5 %)

Celkem vyčištěno odpadních vod: **803,4 mil. m³**

- z toho srážkové vody 368,6 mil. m³
- z toho splaškové vody 294,1 mil. m³
- z toho průmyslové a ostatní vody 140,7 mil. m³

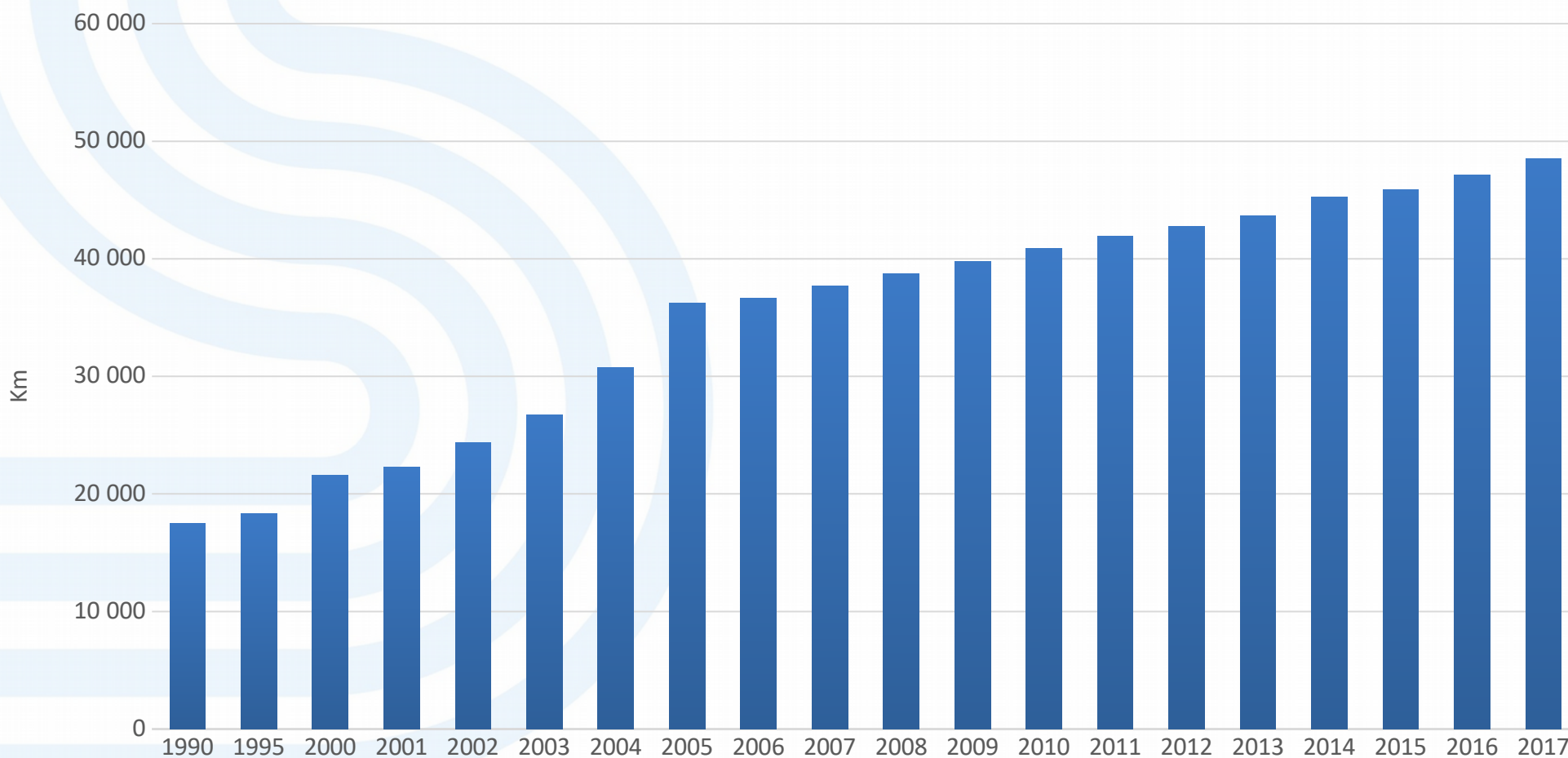
Základní charakteristika oboru VaK v ČR

Počet vlastníků VaK:	6 668
Počet provozovatelů VaK:	2 853
Počet čistíren odpadních vod (mimo domovní):	3 066
Počet úpraven vod:	3 757
Délka vodovodní sítě:	77 681 Km
Délka kanalizační sítě:	47 141 Km

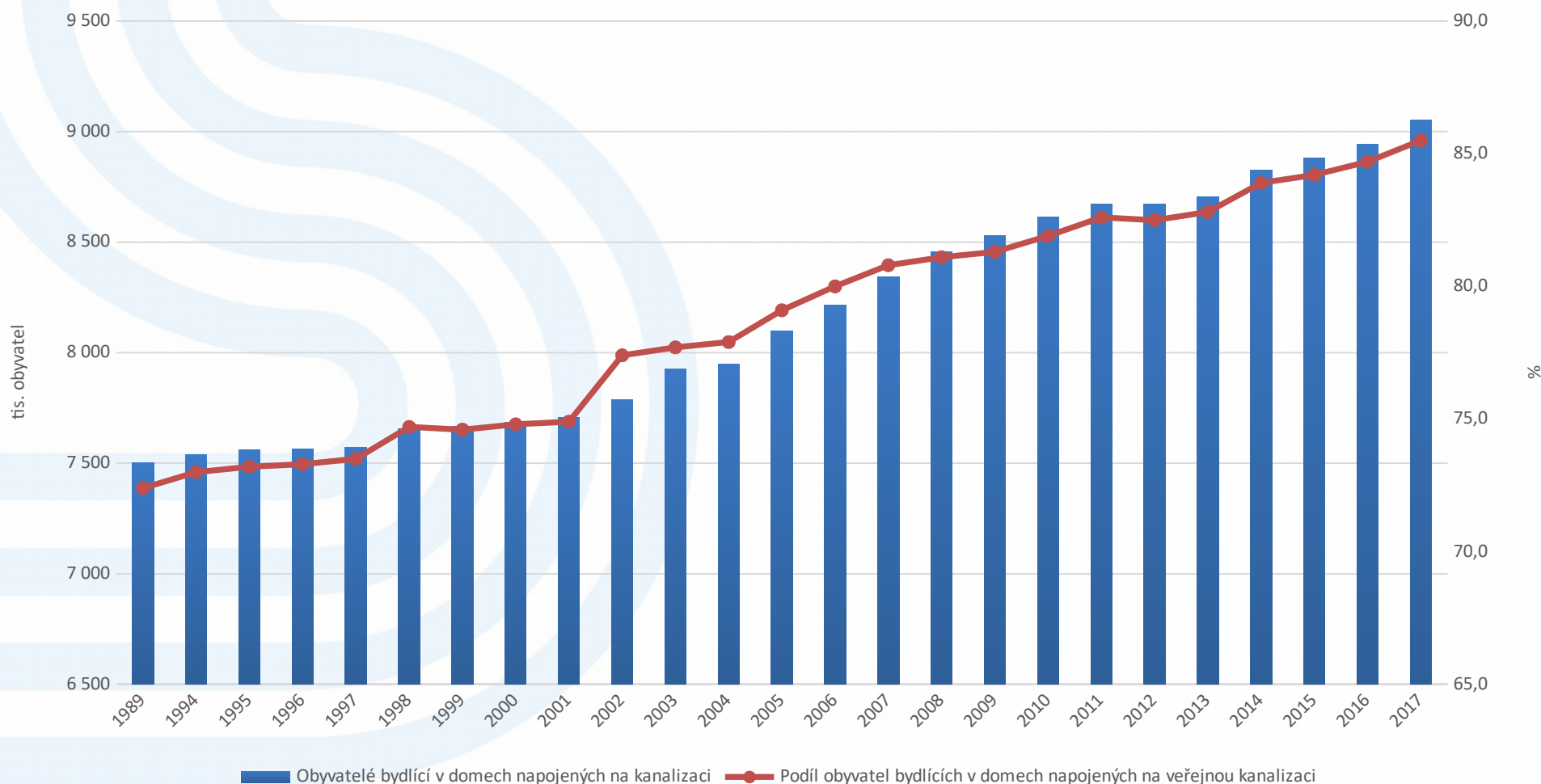
Počet ČOV dle počtu připojených EO

Do 500 EO	1 689
500 – 2 000 EO	859
2 001 – 10 000 EO	356
10 001 – 100 000 EO	150
Nad 100 000 EO	12

Délka kanalizační sítě v ČR

Kanalizace pro veřejnou potřebu v letech 1989 - 2017 v ČR

- Zákon č. 254/2001 Sb. o vodách
- Zákon č. 274/2001 Sb. o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu
- Zákon č. 183/2006 Sb. o územním plánování a stavebním řádu
- Zákon č. 185/2001 Sb. o odpadech
- Nařízení vlády č. 401/2015 Sb. ukazatelích a hodnotách přípustného znečištění povrchových vod a odpadních vod, náležitostech povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových a do kanalizací a o citlivých oblastech
- Nařízení vlády č. 57/2016 Sb. o ukazatelích a hodnotách přípustného znečištění odpadních vod a náležitostech povolení k vypouštění odpadních vod do vod podzemních
- Vyhláška č. 428/2001 Sb. kterou se provádí zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích)

§ 6 Oprávnění k provozování

Vydává Krajský úřad osobám která:

- a) je oprávněna provozovat živnost
- b) je vlastníkem vodovodu nebo kanalizace nebo s vlastníkem vodovodu nebo kanalizace uzavřela smlouvu, která ji opravňuje vodovod nebo kanalizaci provozovat;
- c) sama nebo její odborný zástupce splňuje kvalifikaci odpovídající požadavkům na provozování, správu a rozvoj vodovodů nebo kanalizací, pro které se povolení k provozování vydává, a to v souladu s majetkovou evidencí vedenou podle § 5 odst. 1 v závislosti na počtu fyzických osob trvale využívajících tyto vodovody nebo kanalizace, a to:
  1. střední vzdělání s maturitní zkouškou v oboru vzdělávání obsahově zaměřeném na vodovody a kanalizace nebo v příbuzném oboru a má nejméně 4 roky praxe v oboru vodovody a kanalizace, jedná-li se o nejvýše 5 000 fyzických osob trvale využívajících tyto vodovody nebo kanalizace;
  2. vysokoškolské vzdělání absolvováním studia v akreditovaném studijním programu v oblasti vodovody a kanalizace a má nejméně 2 roky praxe v oboru vodovody a kanalizace, jedná-li se o více než 5 000 fyzických osob trvale využívajících tyto vodovody nebo kanalizace.

§ 8 Práva a povinnosti vlastníka vodovodu nebo kanalizace

- (1) Vlastník vodovodu nebo kanalizace je povinen zajistit jejich **plynulé a bezpečné provozování, vytvářet rezervu finančních prostředků na jejich obnovu a dokládat jejich použití pro tyto účely.**
- (3) Vlastníci vodovodů nebo kanalizací provozně souvisejících, popřípadě jejich částí provozně souvisejících, **upraví svá vzájemná práva a povinnosti písemnou dohodou** tak, aby bylo zajištěno kvalitní a plynulé provozování vodovodu nebo kanalizace. Tato dohoda je podmínkou kolaudačního souhlasu podle stavebního zákona. **T. 1. 1. 2020**
- (6) Vlastník vodovodu nebo kanalizace, popřípadě provozovatel, pokud je k tomu vlastníkem zmocněn, je **povinen uzavřít písemnou smlouvu o dodávce vody nebo odvádění odpadních vod s odběratelem.** Závazky vzniklé z této smlouvy přecházejí na právního nástupce vlastníka vodovodu nebo kanalizace a na právního nástupce provozovatele. **T. 1. 1. 2024**

§ 8 Práva a povinnosti vlastníka vodovodu nebo kanalizace

- (11) Vlastník vodovodu nebo kanalizace je povinen **zpracovat a realizovat plán financování obnovy vodovodů nebo kanalizací**, a to na dobu nejméně 10 kalendářních let. Obsah plánu financování obnovy vodovodů a kanalizací včetně pravidel pro jeho zpracování stanoví prováděcí právní předpis.
- (14) Vlastník kanalizace má **právo na úplatu za odvádění odpadních vod (dále jen "stočné")**, pokud ze smlouvy uzavřené podle odstavce 2 nevyplývá, že stočné se platí provozovateli kanalizace (§ 20). Právo na stočné vzniká okamžikem vtoku odpadních vod do kanalizace. **Stočné je úplatou za službu spojenou s odváděním, čištěním, nebo jiným zneškodňováním odpadních vod.** Právo na úplatu pevné složky stočného vzniká podle podmínek stanovených ve smlouvě uzavřené podle odstavce 6, v níž je sjednána dvousložková forma stočného. Takové sjednání je možné ode dne účinnosti obecně závazné vyhlášky obce vydané v samostatné působnosti obce nebo rozhodnutím nejvyššího orgánu právnické osoby, která je vlastníkem vodovodů a kanalizací podle § 20 odst. 4.

§ 8 Práva a povinnosti vlastníka vodovodu nebo kanalizace

- (17) Smlouva o odvádění odpadní vody odběrateli, nebo smlouva o odvádění a čištění odpadní vody odběrateli musí obsahovat alespoň předmět smlouvy, smluvní strany, vlastníka a provozovatele kanalizace, vlastníka přípojky a připojené stavby nebo pozemku s určením místa, počet trvale připojených osob, stanovení podmínek odvádění nebo odvádění a čištění (limity množství, způsob stanovení množství, limity znečištění), způsob stanovení ceny a jejího vyhlášení, fakturace záloh a způsob plateb, možnost změn a doba platnosti této smlouvy.

§ 9 Práva a povinnosti provozovatele

- (1) Provozovatel je **povinen provozovat vodovod nebo kanalizaci v souladu s právními předpisy, kanalizačním řádem, podmínkami stanovenými pro tento provoz rozhodnutími správních úřadů** a v souladu se smlouvou uzavřenou podle § 8 odst. 2 a dohodou podle § 8 odst. 3, pokud se jedná o vodovod nebo kanalizaci provozně související.
- (5) Provozovatel je oprávněn **přerušit nebo omezit dodávku vody nebo odvádění odpadních vod bez předchozího upozornění jen v případech živelní pohromy, při havárii vodovodu nebo kanalizace, vodovodní přípojky nebo kanalizační přípojky nebo při možném ohrožení zdraví lidí nebo majetku**. Přerušeni nebo omezení dodávky vody je provozovatel povinen bezprostředně oznámit územně příslušnému orgánu ochrany veřejného zdraví vodoprávnímu úřadu, nemocnicím, operačnímu středisku hasičského záchranného sboru kraje a dotčeným obcím. Tato povinnost se nevztahuje na přerušeni nebo omezení dodávky vody pouze havárií vodovodní přípojky.
- (8) V případě přerušeni nebo omezení dodávky vody nebo odvádění odpadních vod podle odstavce 5 nebo odstavce 6 písm. a) je provozovatel **oprávněn stanovit podmínky** tohoto přerušeni nebo omezení a je **povinen zajistit náhradní zásobování pitnou vodou nebo náhradní odvádění odpadních vod** v mezích technických možností a místních podmínek.

§ 9 Práva a povinnosti provozovatele

- (9) Provozovatel je povinen **neprodleně odstranit příčinu přerušení nebo omezení dodávky vody nebo odvádění odpadních vod** podle odstavce 5 nebo odstavce 6 písm. a) a bezodkladně obnovit dodávku vody nebo odvádění odpadních vod.
- (12) Provozovatel je povinen **poskytnout na vyžádání ve lhůtě výzvou stanovené ministerstvu údaje, které se týkají technického stavu vodovodu nebo kanalizace, které provozuje, údaje o vynaložených provozních nákladech a údaje o výpočtu ceny podle cenových předpisů pro vodné a stočné podle § 20 odst. 9.** Vyhodnocení obdržených údajů je ministerstvo oprávněno zveřejnit.

[Benchmarking MZe](#)

[Webová prezentace dat MZe](#)

Emisní standardy dle NV č. 401/2015 Sb. – Příloha č. 1, Tabulka 1a

Kategorie ČOV EO	CHSK _{Cr} „p“	CHSK _{Cr} „m“	BSK ₅ „p“	BSK ₅ „m“	NL „p“	NL „m“	N-NH ₄ ⁺ průměr	N-NH ₄ ⁺ „m“	Pc průměr	Pc „m“
Do 500	150	220	40	80	50	80	-	-	-	-
500 – 2 000	125	180	30	60	40	70	20	40	-	-
2 001 – 10 000	120	170	25	50	30	60	15	30	3	8

Emisní standardy dle NV č. 401/2015 Sb. – Příloha č. 1, Tabulka 1b – min. účinnost čištění

Kategorie ČOV EO	CHSK _{Cr} %	BSK ₅ %	N-NH ₄ ⁺ %	Pc %
Do 500	70	80	-	-
500 – 2 000	70	80	50	-
2 001 – 10 000	75	85	60	70

BAT dle NV č. 401/2015 Sb. – Příloha č. 7

Kategorie ČOV EO	CHSK _{Cr} „p“	CHSK _{Cr} „m“	BSK ₅ „p“	BSK ₅ „m“	NL „p“	NL „m“	N-NH ₄ ⁺ průměr	N-NH ₄ ⁺ „m“	Pc průměr	Pc „m“
Do 500	110	170	30	50	40	60	-	-	-	-
500 – 2 000	75	140	22	30	25	30	12	20	-	-
2 001 – 10 000	70	120	18	25	20	30	8	15	2	5

BAT dle NV č. 401/2015 Sb. – Příloha č. 7, min. účinnost čištění

Kategorie ČOV EO	CHSK _{Cr} %	BSK ₅ %	N-NH ₄ ⁺ %	Pc %
Do 500	75	85	-	-
500 – 2 000	75	85	75	-
2 001 – 10 000	80	90	80	75

Minimální roční četnost odběrů vzorků dle NV č. 401/2015 Sb. – Příloha č. 4

Velikost zdroje znečištění (EO)	Typ vzorku	Minimální četnost	Přípustný počet nevyhovujících vzorků – limit „p“
Do 500	A – 2 hod směsný	4	1
500 – 2 000	A – 2 hod směsný	12	2
2 001 – 10 000	B – 24 hod směsný	12	2

Vodní zákon č. 254/2001 Sb. od 1. 1. 2019

§ 38 Odpadní vody, odstavec 8

Kdo akumuluje odpadní vody v bezodtokové jímce, je povinen zajišťovat jejich zneškodňování odvozem na čistírnu odpadních vod a na výzvu vodoprávního úřadu nebo České inspekce životního prostředí předložit doklady o odvozu odpadních vod za období posledních dvou kalendářních let. Odvoz může provádět pouze provozovatel čistírny odpadních vod nebo osoba oprávněná podle živnostenského zákona²³⁾. Ten, kdo provede odvoz, je povinen tomu, kdo akumuluje odpadní vody v bezodtokové jímce, vydat doklad, ze kterého bude patrné jméno toho, kdo akumuluje odpadní vody v bezodtokové jímce, lokalizace jímky, množství vyvezených odpadních vod, datum vývozu, název osoby, která odpadní vodu vyvezla a název čistírny odpadních vod, na které budou odpadní vody zneškodněny.

Platnost posunuta na 1. 1. 2021

Odpadní vody

§ 38 Odpadní vody

(3) Odvádí-li se odpadní voda a srážková voda společně jednotnou kanalizací^{10a)}, stává se **srážková voda vtokem do této kanalizace vodou odpadní**

~~(4) (...) Za odpadní vody se dále nepovažují srážkové vody z dešťových oddělovačů, pokud oddělovač splňuje podmínky, které stanoví vodoprávní úřad v povolení. (...)~~

Odlehčovací komory jednotné kanalizace

§ 8 Povolení k nakládání s povrchovými nebo podzemními vodami

(3) Povolení k nakládání s vodami není třeba:

g) k vypouštění odpadních vod z odlehčovacích komor, chránících stoky jednotné kanalizace před hydraulickým přetížením, do vod povrchových.

Odlehčovací komory jednotné kanalizace

§ 89b Osvobození od poplatku

Od poplatku za vypouštění odpadních vod do vod povrchových se osvobozuje vypouštění:

f) odpadních vod z odlehčovacích komor jednotné kanalizace podle § 8 odst. 3 písm. g) splňujících technické požadavky pro jejich stavbu a provoz stanovené právním předpisem, kterým se provádí zákon o vodovodech a kanalizacích.

Odlehčovací komory jednotné kanalizace

§ 89b Osvobození od poplatku

Poskytnuta provozovatelům jednotné kanalizace přechodná doba 5 let (do roku 2022 včetně), během které by mělo dojít k úpravě **odlehčovacích komor** tak, aby splnily podmínky stanovené ve vyhlášce č. 428/2001 Sb.

Od 1. ledna 2023 bude osvobozeno vypouštění odpadních vod pouze z takových **odlehčovacích komor jednotné kanalizace**, které splňují podmínky ve vyhlášce [§89b odst. 1 písm. f)].

Odlehčovací komory jednotné kanalizace

§ 89c Osvobození od dílčích poplatků

- (1) Od dílčího poplatku z objemu se osvobozuje vypouštění odpadních vod, jejichž objem nepřekračuje za poplatkové období objem 100 000 m³.
- (2) Od dílčího poplatku z jednotlivého znečištění se osvobozuje vypouštění odpadních vod nepřekračujících hmotnostní nebo koncentrační limit pro ukazatel tohoto znečištění uvedený v příloze č. 2 k tomuto zákonu.

Vyhláška č. 428/2001 Sb.,

prováděcí vyhláška zákona č. 274/2001 Sb. o vodovodech a kanalizacích

POŽADAVKY NA PROJEKTOVOU DOKUMENTACI, VÝSTAVBU A PROVOZ STOKOVÉ SÍTĚ

§ 19

7) U jednotné stokové sítě musí odlehčovací komory a separátory spolehlivě rozdělit průtok odpadních vod v poměru podle hydrotechnického výpočtu a bezpečně převést návrhový průtok do čistírny odpadních vod.

Odlehčovací komory na ČOV

1. Získat pro odlehčovací komory na ČOV povolení k nakládání s odpadními vodami
2. Platit za objem vypouštěného znečištění z odlehčovacích komor na čistírnách odpadních vod
3. V návaznosti na přechodní bod zajistit měření objemu vypouštěného znečištění

Definice odlehčovacích komor na stokové síti a na čistírnách odpadních vod bude předmětem dalšího řešení a výkladu ze strany oborového regulátora.

Způsoby zneškodňování čistírenských kalů:

Využití v zemědělství a při rekultivacích

přímá aplikace

kompostování

rekultivace

Uložení na skládce

skládkování

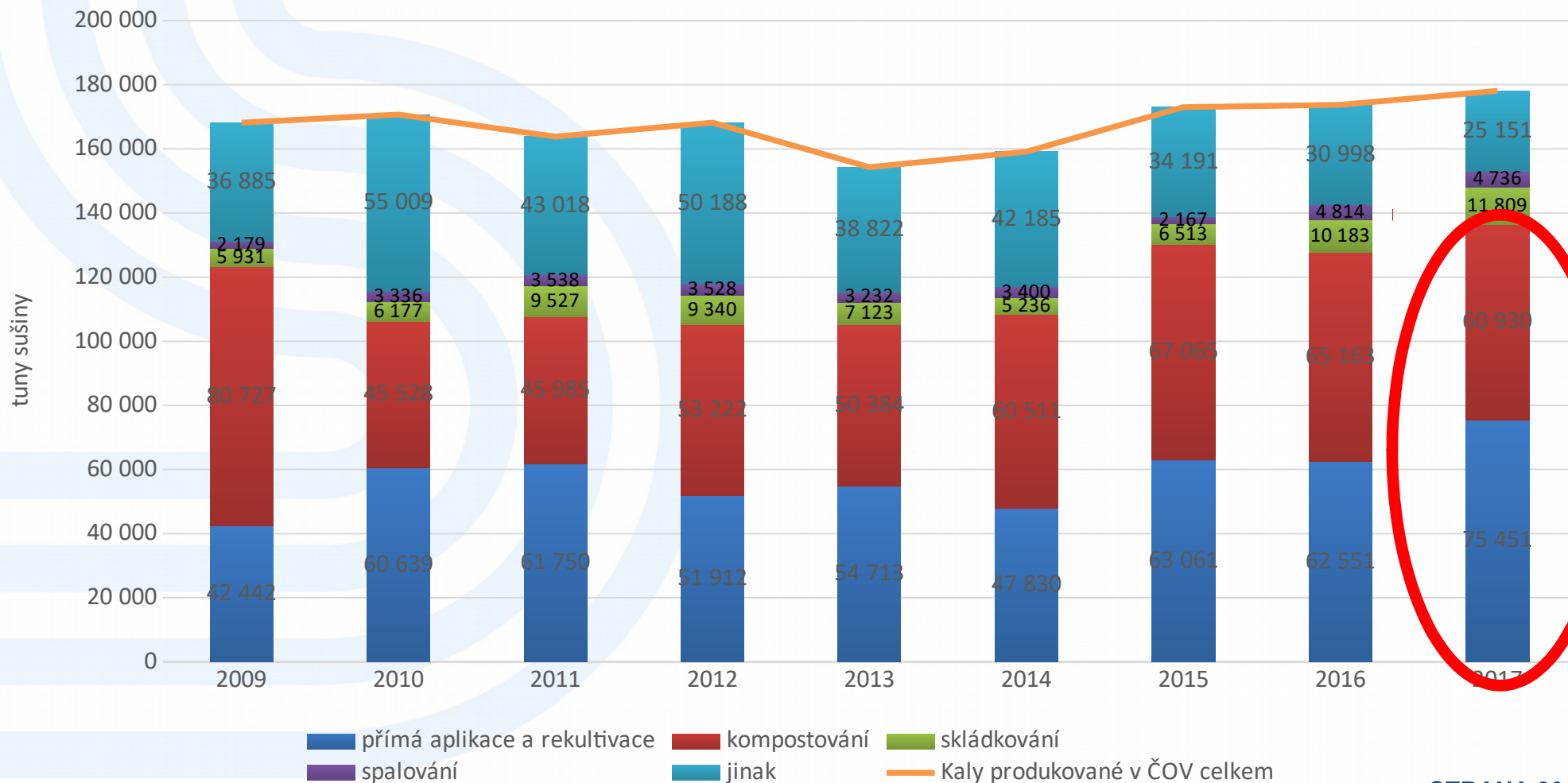
jinak – TZS

Termické zpracování

spalování (přímé, granulát)

pyrolýza

Produkce a nakládání s čistírenskými kaly v ČR v letech 2009-2017

Nakládání s čistírenskými kaly - legislativa

- Zákon č. 185/2001 Sb. o odpadech
- Zákon č. 156/1998 Sb. o hnojivech, pomocných půdních látkách, pomocných rostlinných přípravcích a substrátech a o agrochemickém zkoušení zemědělských půd
- **Vyhláška č. 237/2017 Sb. kterou se mění vyhláška Ministerstva zemědělství č. 474/2000 Sb., o stanovení požadavků na hnojiva, ve znění pozdějších předpisů**
- Vyhláška č. 377/2013 Sb. o skladování a způsobu používání hnojiv
- **Vyhláška č. 437/2016 Sb. o podmínkách použití upravených kalů na zemědělské půdě a změně vyhlášky č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady a změně vyhlášky č. 341/2008 Sb., o podrobnostech nakládání s biologicky rozložitelnými odpady a o změně vyhlášky č. 294/2005 Sb., o podmínkách ukládání odpadů na skládky a jejich využívání na povrchu terénu a změně vyhlášky č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady (vyhláška o podrobnostech nakládání s biologicky rozložitelnými odpady)**

Změny v nakládání s čistírenskými kaly v ČR z roku 2017

Přímá aplikace na zemědělskou půdu

- Nová vyhláška č. 437/2016 Sb.
  - zpřísnění požadavků mikrobiologických parametrů a nutnost hygienizace kalů (**§ 11 - od 1.1.2020**)
    - anaerobní vyhnívání - nedostatečné
    - vápnění - změna pH, uvolňování NH₃, nevhodné pro některé půdy
    - sušení - nákladné, ale splňující veškeré požadavky

Kompostování

- Vyhláška č. 237/2017 Sb.
  - zpřísnění požadavků mikrobiologických parametrů v případě příjmu čistírenských kalů - opouštění příjmu kalů - **od září 2017.**

Nakládání s čistírenskými kaly - povinnosti

§ 32 zákona č. 185/2001 Sb. - upravený kal byl podroben biologické, chemické nebo tepelné úpravě, dlouhodobému skladování nebo jakémukoliv jinému vhodnému procesu tak, že se významně sníží obsah patogenních organismů v kalech, a tím zdravotní riziko spojené s jeho aplikací na základě **ověření účinnosti technologie úpravy kalů**.

Pokud provozovatel ČOV **neprovádí úpravu kalu, je povinen předat kaly přímo nebo prostřednictvím dopravce odpadů provozovateli zařízení na úpravu kalů**. Dle zákona tedy platí, že neupravený kal se musí předat do zařízení na úpravu kalů. V případě upravených kalů musí provozovatel ČOV nebo provozovatel zařízení na úpravu kalů vytvořit **program použití kalů**. Upravené kaly lze předat pouze osobě uvedené v programu použití kalů nebo provozovateli zařízení ke sběru a skladování kalů provozovaném na základě souhlasu podle § 14 odst. 1 zákona. Provozovatel zařízení ke sběru a skladování kalů je **povinen předat upravené kaly zemědělci uvedeném v programu použití kalů**. **Upravené kaly nesmí být míšeny** s jinými upravenými kaly ani s jinými odpady.

Nakládání s čistírenskými kaly - povinnosti

- Kaly z ČOV mohou i nadále být kompostovány, ovšem pokud do kompostu použity, nutná kontrola hygienizace (Salmonella, termotolerantní koliformní bakterie, enterokoky), která není běžná.
- Dle vyhlášky č. 383/2001 Sb. provozovatel ČOV a provozovatelé zařízení na úpravu kalů přikládají v případě využití kalů na zemědělské půdě k ročnímu hlášení o produkci odpadů údaje o složení kalů.
- Zemědělec využívající kaly musí jako zařízení dle § 14 odst. 2 zákona o odpadech pomocí ISPOP podat Hlášení údajů o zařízení.
- Upravené kaly musí být použity nebo umístěny do 8 měsíců od výstupu z úpravy – pokud překročeno, nutné znovu ověřit mikrobiologii.
- Upravené kaly mohou být umístěny max 30 dnů před jejich použitím a nejpozději do 48 hodin zapraveny do půdy.
- Monitoring zemědělské půdy a kalů zajišťuje osoba, která provedla úpravu kalů.
- Program použití kalů - zpracovává provozovatel ČOV, resp. provozovatel zařízení na úpravu kalů. Provozovatel zařízení na použití kalů byl povinen ohlásit provoz zařízení podle přílohy č. 22 vyhlášky č. 383/2001 Sb.

Shrnutí po roce 2020

Zemědělství – pouze po hygienizaci.

Kompostování – pouze po hygienizaci, ale stávající kompostárny již omezují příjem - nové limity v případě využití kalů, tlak řetězců.

Skládkování – pokud není nebezpečný odpad, tak díky org. podíl ne.

Termické metody (spalování, spoluspalování, karbonizace, pyrolýza)
– ano, ale nutné vždy

Řešením s otevřeným koncem je tedy sušení kalů ideálně s regionálním přesahem – nutný krok pro všechny termické metody, otevření cesty TAP či certifikovaného hnojiva, minimalizace objemu.

Sdružení oboru vodovodů a kanalizací ČR, z.s. (SOVAK ČR)

Sídlo a korespondenční adresa:

Novotného lávka 5
110 00 Praha 1

Kancelář:

Křižovnické náměstí 2
110 00 Praha 1

ředitel:

Oldřich Vlasák
Tel.: +420 221 082 207
e-mail: sovak@sovak.cz
web: www.sovak.cz